עין משפט
נר מצוה

לג א מיי' פ"ג מהלכות פסה"מ הלכה יג:

לד ב מיי' פ"ב מהל' מעילה הלכה ב:

לה ג מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה ו:

לו ד מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה א:

לז ה מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה ו:

לח ו מיי' פי"ח מהלכות פסה"מ הלכה לג ועי' בכ"מ ורש"ק:

ואתה אומר כן כו' צ"ק

ועל האימורים סס"ד ואח"כ ד"ה נמצא כו' צ"ק

[במשנה שבמשניות ליתא]

נזרק א] דם של אחד מהם אי אתה מודה שכשם
שדמה פוטר את בשרה מן המעילה ב](אף) יפטור
בשר חבירתה מן המעילה אם ג](הציל) בשר
חבירתה מן המעילה אף על פי שהוא פסול, דין
הוא ד](שיציל) את בשרה אמר ריש לקיש משום
רב אושעיא *תשובה גנובה השיבו רבי עקיבא
לאותו תלמיד, בבת אחת אין, בזה אחר זה לא,
דכיון דפסול הוא מה לי בבת אחת מה לי בזה
אחר זה, א"ל רבי יוחנן לריש לקיש *ואתה אי
אתה אומר כן אילו הפריש ה] שתי אשמות
לאחריות ושחט את שניהן ו] וקדם והעלה
אימורין של אחד מהן קודם זריקה אי אתה
מודה *שאם עלו ירדו ואי ס"ד חד גופא הוא
אמאי אם עלו ירדו *האמר עולא אימורי קדשים
קלים שהעלן לפני זריקת דם לא ירדו נעשה
לחמו של מזבח, אישתיק, אמר ר' יוחנן קצצתינון
לרגלוהי דינוקא: **מתני'** ז] *(יש) מעשה דמים:
בקדשי קדשים להקל ולהחמיר ובקדשים קלים
כולהו להחמיר כיצד *קדשי קדשים לפני זריקת
דמים מועלין באימוריהן ובבשר, ח] לאחר זריקת
דמים מועלין באימוריהן ואין מועלין בבשר,
ועל זה ועל זה חייב משום פיגול נותר וטמא,
נמצא מעשה דמים בקדשי קדשים להקל
ולהחמיר, ובקדשים קלים כולן להחמיר כיצד
קדשים קלים לפני זריקת דמים אין מועלין: לא
באימורין ולא בבשר, ט] לאחר זריקת דמים
מועלין באימוריו ואין מועלין בבשר, על זה ועל
זה חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא נמצא
מעשה דמים בקדשים קלים י](כולן) להחמיר:
גמ' קתני אין מועלין בבשר מעילה הוא דליכא
הא איסורא איכא ואמאי הא ממונא דכהן הוא?
לא קשיא משום דנסיב רישא מועלין נסיב סיפא
אין מועלין אימא סיפא בקדשים קלים כולהו
להחמיר כיצד בשר קדשים קלים לפני זריקת
דמים אין מועלין בהן ובאימוריהן ואין חייבין
עליהן משום פיגול נותר וטמא, לאחר זריקת
דמים מועלין באימוריהן ואין מועלין בבשר
מעילה הוא דליכא הא איסורא איכא ואמאי הא
ממונא דבעלים הוא? אמר ר' חנינא ליוצא. ור"ע
היא יא] כי אמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא לשריפה
אבל

אמר רבי יוחנן קנלתיתן רגלוהי דינוקא. כלומר סתרתי דברי ר"ל דודאי לאו טעמא דר"ע משום דחד גופא הוא דא"כ גבי מפריש שני אשמות וכו' שהבאתי למעלה הוה לן למימר לא ירדו כדפרישית דנעשו לחמו של מזבח אלא ודאי טעמיה דר"ע משום בת אחת וא"ת מ"מ כיון דמהאי טעמא דבבת אחת לענין לפטור הבשר מן המעילה למה לא יועיל באימורין לעשותן לחמו של מזבח כמו דמדמה להו בטעמא דחד גופא הוא י"ל דלא דמי כג] דאמרינן דטעמא גבי לפטור בשר מן המעילה משום בת אחת ניחא דודאי כיון דרצה מזה זורק רצה מזה זורק דין הוא שיפטור מן המעילה אף בשר חברתה שלא נזרק דמה אבל ליעשות לחמו של מזבח ולומר דלא ירדו לא חשיבא כל כך האי טעמא אלא אי אמרת דטעמא משום חד גופא א"כ האי טעם חשוב אף לענין שלא ירדו:

ועל זה וזה חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא. פירוש על זה ועל זה על הבשר *ועל האימורים [בקדשי קדשים] נמצא מעשה דמים [להקל ולהחמיר כד] פירוש להקל שע"י זריקת הדמים אין מועלין דלא מיקרו תו קדשי ה' ולהחמיר לחייב עליו משום פיגול נותר וטמא:

הא איסורא איכא. שאסור לאכול והא ממונא דכהן הוא קושיא היא דבהדיא כתיב בקרא (ויקרא ז) דכהנים אכלי להו: **הא** ממונא דבעלים הוא. ולא מצי כדלעיל *דתנא מועלין באימורים כה] קתני אין מועלין בבשר דודאי לעיל מצי שפיר דאיידי דתנא רישא מועלין באימורים ובבשר גבי לפני זריקת דמים תנא נמי גבי אחר זריקה ואין מועלין בבשר אע"ג דאיסורא נמי ליכא אלא הכא גבי קדשים קלים דלא שייכא שום מעילה בבשר אף קודם זריקה לית ליה למיתני אין מועלין בבשר אגב מועלין באימורים ונראה דלא פריך אלא למ"ד היתר אכילה שנינו דאי למ"ד היתר זריקה אם כן לאחר זריקה ר"ל לאחר כו] שניתר לזריקה ואף על פי שלא נזרק ואם כן מאי פריך הכא ממונא דבעלים הוא כז] ודאי דאיסורא כיון שלא נזרק הדם: **כי** אמר רבי עקיבא מועלת ליוצא לשרפה. פירוש אין הכי נמי דאיסורא איכא דמיירי בבשר כח] שיצא עד כאן לא קאמר ר"ע דזריקה מועלת ליוצא אלא לענין לאקבועי בפיגול ונותר וטמא וצריך עיבור צורה כט] לשרפן שאין זה קרוי פסול בגופו דאמר בפסחים (דף פב.) ישרף מיד דזריקה מהניא ליה ומשוי ליה כאילו לא יצא והויא ליה פסול מחמת דבר אחר דאמרינן בפסחים (שם) שצריך עיבור צורה
אבל

נזרק דמה וכו'. נפסלה השניה במותר חטאת: **דין (א) שיפטור את בשרה.** ואע"פ שיש פסול יוצא: **תשובה גנובה השיבו.** כלומר לא היתה מעלייתא הא דהשיבו "ושחט את שתיהן" דמשמע דבבת אחת אין דמה פוטר בשר חבירתה אע"ג דפסול הוא דהכי משמע *דכי היכי יב](דמפרש) רבי אלעזר לעיל דלא אמר רבי עקיבא אלא ששחט שתיהן בבת אחת, האי דאמר רבי עקיבא נמי הכא "ושחט את שתיהן" היינו בבת אחת הא שחטן בזה אחר זה לא, והיינו תשובה גנובה, כיון דפסול הוא, דמשעה שזורק דמה של אחת מהן נפסל השניה במותר חטאת: **מה לי בבת אחת מה לי בזה אחר זה.** הואיל וסבירא ליה לר' עקיבא דדמה פוטר בשר חבירתה אע"ג דפסול משום *מותר חטאת (כי היכי) דחשבת להו כגוף אחד יג] *(כששחטן) נמי בזה אחר זה, תהא דמה פוטר את של חבירתה, אלא ודאי תשובה גנובה היא דלא שנא: **א"ל ר' יוחנן לר"ל *ואתה (אי אתה) אומר כן.** דחשבת להו כגוף אחד אף כי שחטן בזה אחר זה דדמה פוטר בשר חבירתה: **אילו הפריש שני אשמות לאחריות.** שאם יאבד אחד מהן שיתכפר באחר והאי דנקיט *שני אשמות יד] ולא נקט שתי חטאות דחטאת חמירא קדושתיה מאשם: **ושחט את שניהם וקדם והעלה אימורין של אחד מהן קודם זריקה.** ואח"כ זרק הדם טו](מאשם שלא קרבו) אימורין: **אי אתה מודה שאם עלו.** אותן אימורין שירדו דזריקת דם דאידך לא מהניא להני אימורין דלאו דידיה משום דמגופא אחרינא נינהו: **ואי ס"ד.** כדקאמרת בזה אחר זה נמי פוטר בשר חבירתה משום טעמא דאמרת דכחד גופא הוא הכא אם עלו אמאי ירדו: **האמר עולא.** גבי גוף אחד אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמים לא ירדו שנעשו לחמו של מזבח דקלטן מזבח דכיון דחד גופא הוא כי הדר וזריק הדם לאחר העלאת אימורין הויא זריקה ולא ירדו ואם כדבריך דטעמיה דר"ע הוי משום דכחד גופא דמו כי קדם והעלה אימורין ושוב זרק הדם דאידך העלו אימורין ליהני ליה דאם עלו לא ירדו אלא מדאמרינן דירדו שמע מינה דלאו משום דחד גופא הוא אלא היינו טעמיה דר"ע דכי שחט שתיהן בבת אחת דמה פוטר בשר חבירתה דרצה מזה זורק ורצה מזה זורק ולא אוקמינן טעמא משום דחד גופא הוא, ולא תשובה גנובה השיבו: **אישתיק.** ר"ל: **אמר רבי יוחנן קנלתינון לרגליה דינוקא.** (א) ר"ל נקרי ינוקא לפי שהיה בחור [ב] ממנו דאותביה הכי ולא ידע להשיבו טז] ליסגא אחרינא דדייקא דדייק דקאי (ב) הכי ואי קשיא לך מ"ש גבי חטאות בבת אחת דכי זרק דמה של אחת מהן דפוטר את בשר חבירתה והכא לא מרצה זריקה דחד יז] האימורין דאידך דאמרינן אם עלו ירדו הא לא קשיא דודאי גבי מעילה אמרינן דדמה של אחת מהן פוטרת את חבירתה מן המעילה אבל לרצות האימורין במזבח ודאי לא מרצה אלא זריקת דם שלו בעינן אע"ג דשחט שתיהן בבת אחת: **מתני' מעשה דמים.** היינו זריקה: **לאחר זריקת דמים אין מועלין בבשר.** דכבר יש בו שעת היתר לכהנים והיינו להקל דשוב אין בו מעילה: **על זה יח] וזה.** על האימורין ועל הבשר לאחר זריקה יט] חייב משום פיגול ונותר וטמא כ] והיינו להחמיר דקודם זריקה אין חייבין בכל כא] [הני אבל] לאחר זריקה נקבעו בכל הני: **לאחר זריקת דמים מועלין באימורין.** והיינו להחמיר דקודם זריקה לא הוה בהו מעילה כלל והשתא איתא מעילה באימורין: **ועל זה ועל זה וכו'.** והיינו נמי להחמיר כדפרישית לעיל: נמצא מעשה דמים וכו': **גמ' קתני.** רישא בשר קדשי קדשים לאחר זריקה אין מועלין בבשר: **מעילה הוא דליכא.** משמע הא איסורא איכא לכהן האוכלן ואמאי הא ממונא דכהן הוא: **נסיב בסיפא.** והאי דקתני אין מועלין לאו דוקא דמשמע מעילה הוא וכו' אלא משום דתנא רישא קודם זריקה מועלין בבשר דהא מועלין דוקא הוא דהכתי אין בו היתר לכהנים תנא סיפא נמי אין מועלין: **אימא סיפא כו' מעילה הוא דליכא.** בבשר [הא איסורא איכא] לישראל האוכלו: **והא ממונא [דבעלים] הוא וכו'.** והכא ליכא למימר "משום דנסיב רישא מועלין תנא סיפא נמי אין מועלין" דבתרוייהו א)[בסיפא] (דרישא) [ובסיפא] דסיפא "אין מועלין" קתני וכי היכי דדייקינן הכא הא איסורא איכא ה"נ דייקינן בסיפא [דרישא] ולמאי אית ביה איסור אכילה: **א"ר חנינא ליוצא.** כגון שיצא הבשר חוץ למחיצתו ושוב נזרק הדם ור"ע היא דאמר זריקה מועלת ליוצא (דס) דכי אמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא להוציאו ממעילה ולהביאו לשריפה כב] ב)(ולא) לאכול כמו שאר קדשים פסולין, ולהכי מהניא ליה זריקה שאינו נשרף לאלתר אלא עד שתעובר צורתו:
אבל

א) ברישא דסיפא ב) צ"ל ולא לאלתר

מסורת הש"ס

ר"א כדאמר

[ע' נע"ז מה: פרש"י ותוס' ד"ה תשובה]

מותר חטאת דחשבת להו כו' צ"ק

ר"ה כששחטן בבת אחת כששחטן כו'

ואתה אומר כן דחשבת כו' צ"ק

זבחים סג: פה.

ב' אשמות לרבותא נקט וכ"ש כו' צ"ק

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דין הוא שיציל את בשרה: (ב) ד"ה אמר רבי יוחנן וכו' לדייק דקאי הכא והכי הוה גרסי והוה מדייקי להלכה על טורים ואי קשיא לך:

◆

רבינו גרשום

דין שיפטור את בשרה. ואע"פ שהוא פסול משום יוצא: תשובת גנובה השיבו. כלומר דלאו תשובה מעליא הוא דהדריך ליה נשחט שתיהן בבת אחת דמשמע דבבת אחת אין דדמה פוטר בשר חברתה אע"ג דפסול הוא שחטן בזה אחר זה לא כיון דפסול דמותר חטאת הוי: מה לי דמה פוטר בשר חברתה בבת אחת מה לי בזה אחר זה. הואיל וסבירא ליה לר' עקיבא דדמה פוטר בשר חברתה אף על גב דפסול אלמא תשובה גנובה השיבו דלא שנא וקשיא לרבי אלעזר דאמר לא אמר ר' עקיבא אלא ששחט שניהם בבת אחת: א"ל ר' יוחנן לריש לקיש אתה אומר כן. דחשבת להו כחד גופא אפילו כי שחטן בזה אחר זה דדמה פוטר בשר חברתה: אילו הפריש ב' אשמות לאחריות. שאם תאבד אחת מהן שיתכפר באחרת והאי דנקט אשמות ה"ה לחטאות דאמרינן כל שבחטאת מתה באשם רועה: ושחט את שתיהן וקדם והעלה אימורין של אחת מהן קודם זריקה. דם דאידך דהדם של עצמו עדיין לא נזרק: אי אתה מודה שאם עלו אותן אימורין שירדו. דאע"ג דהדר זרק דם דאידך לא מתניא התיא זריקה לאימורין דלאו דידיה משום דמגופא אחרינא נינהו: ואי סלקא דעתך כדקאמרת דלעולם חד גופא הוא אפילו בזה אחר זה אמאי אם עלו ירדו האמר עולא אמורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמים לא ירדו נעשו לחמו של מזבח דקבעו מזבח דכיון דחד גופא הוא כי הדר וזריק מדמו בתר העלאת אימורין הויא זריקה חשובה ולא ירדו: ואימורין דקדשים קלים ואימורים דקדשי קדשים חדא קדושה אית להו דגבוה נינהו: ואי ס"ד דחד גופא נינהו כי קדם והעלה אימורי' דחד ובתר הכי זרק דם דאידך ליתני ליה דאם עלו לא ירדו אלא מדירדו ש"מ דלא הוי חד גופא דשני בין בבת אחת לזה אחר זה ולאו תשובה גנובה הוא ואישתיק ריש לקיש: קצצתינון לרגלוהי דינוקא. להכי קרי ליה לריש לקיש ינוקא שהיה בחור ממנו ואותביה דלא אשכח תשובה. ל"א דינקא כלומר קצצתינון לריגלוהי דדין דקאי הכא: מעשה דמים. ע' זריקה: לאחר זריקת דמים אין מועלין. בבשר דכבר יש בו שעת היתר לכהנים והיינו להקל דאין מועלין בו ועל זה ועל זה בין על האימורין ובין הבשר לאחר זריקה חייבין משום פיגול אם פיגל בחד מד' עבודות דזריקה קובעת בפיגול דכבר קרבו מתירין ובתר הכי חייבין נמי על נותר וטמא. והיינו מחמיר דקא קבעא להו בפיגול נותר וטמא: ובקדשים קלים לאחר זריקה כולו להחמיר. דמועלין באימורין דכבר חזו לגבוה וקדשי ה' נינהו ולא ממון בעלים ומועלין בהן: ועל זה ועל זה. בין על האימורין ובין על הבשר לאחר זריקה חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא: היינו כולו להחמיר. דמועלין בהם וחייבין משום פיגול נותר וטמא: ואמאי. אית ביה איסורא: משום דנסיב רישא מועלין לפני זריקת דמים: נסיב סיפא. לאחר זריקת דמים אין מועלין ולעולם לית ביה איסורא. אימא סיפא כו': ואין מועלין. בבשר מעילה הוא דליכא הא איסורא איכא והכא ליכא למימר משום דנסיב רישא דסיפא מועלין דתרוייהו ברישא דסיפא ובסיפא אין מועלין קתני וכי היכי דהכא דייקינן הא איסורא איכא הכי נמי דייקינן בסיפא דרישא ואמאי אית ליה איסור אכילה: אמר ר' חנינא ליוצא. דאית בה נמי בהא איסור יוצא ורבי עקיבא היא דאמר זריקה מועלת ליוצא: דכי אמר ר' עקיבא זריקה מועלת ליוצא. להוציאו ממעילה ולהביאו לשרפה ולא לאלתר כשאר קדשים פסולין אלא צריך שיסתין עד שתעבר צורתו

שיטה מקובצת

א] נזרק דמה של אחת מהן: ב] המעילה כך יפטור תיבת אף נמחק: ג] אם פטר בשר תיבת הציל נמחק: ד] הוא שיפטור את תיבת שיציל נמחק: ה] הפריש שני אשמות אות ת' נמחק: ו] וקדם והעלה אימורין כו' הקשה הר"ר שמואל מוורדין אמאי לא קאמר שהעלה האימורין לאחר שזורק דמו של חבירו ואי ס"ד חד גופא הוא הותרו בזריקה וי"ל דכי נמי הוי חד גופא היינו למילי דקודם זריקה כמו לצאת (לידי) [מידי] מעילה אבל למילי דבתר זריקה לא הוי כחד גופא ולכך אמר וקדם והעלה לפני זריקה. תוס': ז] על תיבת יש רשום קו למעלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקו: ח] ובבשר פ"א ואין חייבין עליהם משום פיגול נותר וטמא לאחר: ט] בבשר ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא לאחר: י] כולו להחמיר אות ן' נמחק: יא] היא וכי אמר: יב] הכי דאמר ר' תיבת דמפרש ל"ש: יג] אחד בבת אחת בשחטן: יד] אשמות כל אות ו' נמחק: טו] הדם דאשם שלא. אות מ' נמחק: טז] ל"א דינקא דדין דקאי תיבות דדיקא דדייק נמחק: יז] דחד לאימורין דאידך אות ה' נמחק: יח] זה ועל זה אות ו' נמחק: יט] זריקה חייבין משום: כ] וטמא אם פיגל בחד משתי עבודות דזריקה קובעת בפיגול דכבר קרבו מתיריו ובתר הכי חייבין נמי על נותר וטמא והיינו: כא] בכל הני ואחר זריקה אות ל' נמחק: כב] לשריפה ולא לאלתר: כג] דמי ואי אמרת בשלמא גבי: כד] לחקל ולהחמיר בקדשי קדשים פי': כה] באימורין נקט ואין תיבת קתני ל"ש: כו] לאחר שנראה לזריקה תיבת שניתר ל"ש: כז] הוא הא ודאי דאיסורא איכא כיון: כח] בבשר שיצא אות ו' נמחק: כט] צורה לשרפו שאין אות ן' נמחק:

הגהות צ"ק [א] דר"ל וקרי ינוקא כו' [ב] ממנו ואותביה ולא ידע כו' דדייק הכא כו' גבי ב' חטאות דשחט בבת אחת כו'

נושא
תוצאות שונות מצריכת
הדמים בין קדשים קלים לקדשי
קדשים
1- בקדשי קדשים להקל ולהחמיר
א- הבשר יוצא ממעילה: להקל
ב- הבשר ואימורים נכנסו שייכים
לנותר טמא ופיגול: להחמיר
II בקדשים קלים כולו להחמיר
ואימורים שלפני כן לא היו
במעילה, אחרי זריקת הדם
יש בהם מעילה

מבנה
◇ "כיצד"
✉ "נמצא"
סימונים אלו מיועדים
להבליט את המבנה הכולל
של המשנ'

נושא
מעמדות
של "המשנ'
דקתני
"אין מועלין
בבשר"
(אחר הזריקה)
הא איסורא
איכא